

Module leeruitkomst

Setting van het basisonderwijs

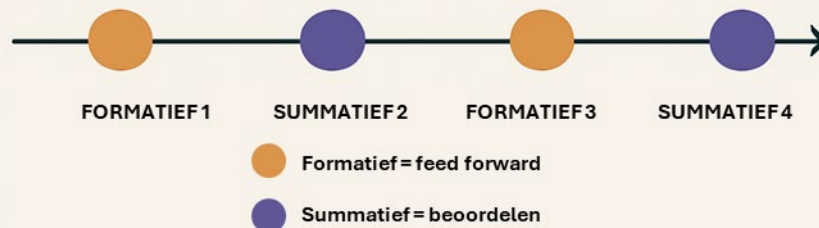

Pabo voltijd 1

Module-leeruitkomstlijn

Praktijklijn

Module leeruitkomst

Setting van het basisonderwijs

Auteur

Bob Blinkhof, Maaïke Noordenbos, Milfed Ameziane en Poko Janssen

Afdeling

Faculteit SWE, opleiding Pabo

Datum

1 september 2025

Versie

1.0

Inhoud

1.1	Inhoud van de MLU?	4
1.2	Gekoppelde doelen	4
1.3	Waar werk je naartoe?	5
1.4	Wat kun je nog meer doen in de stage?	6
1.5	Bespreek de MLU-kaart met je mentor	7
1.6	Wat vraagt dit van jou als mentor?.....	7
1.7	Checklist: Wanneer voldoe je aan deze module-leeruitkomst?	8
Bijlage 1 Lesvoorbereidingsformulier		10
Bijlage 2 Stagekalender VT1		13

1.1 Inhoud van de MLU?

In deze module zet je als eerstejaars leerkracht-in-opleiding de eerste stappen in het leraarschap. Je leert bewust en passend contact te maken met leerlingen, vanuit basiskennis van het basisonderwijs. Daarbij oefen je in de relationele, pedagogische en didactische kant van het vak. Je probeert eenvoudige, goed voorbereide activiteiten uit die passen bij de beginsituatie en de doelen van de groep. Een belangrijk onderdeel van dit leerproces is het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van lessen, met extra aandacht voor rekenen. Je maakt kennis met verschillende didactische theorieën, modellen en methodes, en leert deze toepassen in de praktijk. Je oefent met het afstemmen van lessen op de leerbehoeften van leerlingen en maakt bewust gebruik van passende materialen, zowel digitaal als fysiek. Je handelen onderbouw je kort en concreet met theorieën uit de pedagogiek, didactiek en ontwikkelingspsychologie (zoals die van Vygotsky, Bowlby en Erikson). Daarbij koppel je de theorie aan wat je zelf ervaart in de praktijk. Reflecteren is hierbij een belangrijk onderdeel: je denkt gestructureerd na over je sterke punten en ontwikkelpunten, verbindt deze aan je persoonlijke eigenschappen en motivatie, en past je handelen aan op basis van feedback van medestudenten en je mentor. Daarnaast werk je aan je eigen rekenvaardigheden op 3F-niveau en verdiep je je in de geschiedenis en actuele ontwikkelingen in het rekenonderwijs. Zo leg je niet alleen een stevige basis in rekenen en didactiek, maar ook in je bredere pedagogische en professionele ontwikkeling als toekomstig leraar basisonderwijs.

1.2 Gekoppelde doelen

- ☐ De student ontwerpt en realiseert diverse eenvoudige onderwijsactiviteiten op basis van leerdoelen, rekening houdend met de beginsituatie en beleavingswereld van de leerlingen, waarbij men vakinhoudelijk juiste keuzes maakt en kernbegrippen correct toepast, en plaats dit in een vakdidactisch en theoretisch perspectief met ondersteuning van een deskundige.
- ☐ De student maakt op verschillende manieren contact met individuele leerlingen en groepen, waarbij rekening wordt gehouden met hun behoefte aan relatie, competentie en autonomie.
- ☐ De student creëert een veilige en ondersteunende leeromgeving en onderbouwt hoe het pedagogisch handelen bijdraagt aan een positief en stimulerend groepsklimaat, met ondersteuning van een deskundige.
- ☐ De student verantwoordt pedagogisch en didactisch handelen op basis van de in de propedeuse aangeboden kennis en inzichten en formuleert mogelijke aanpassingen op het handelen.
- ☐ De student kent een variatie aan didactische modellen en instrumenten in het rekenonderwijs (zoals het handelingsmodel, het drieslagmodel en het hoofdfasenmodel) en kan passende digitale en fysieke rekenmaterialen inzetten.

- ☐ De student heeft kennis van de theoretische ontwikkelingen die geleid hebben tot het huidige rekenonderwijs en de huidige ontwikkelingen die van invloed zijn op de didactiek en de digitalisering in het rekenonderwijs.
- ☐ De student kan een (methode)les rekenen geven en evalueren die aansluit bij de stagegroep en kan op basis van de leeropbrengsten, reflectie en peerfeedback het pedagogisch-didactisch handelen evalueren en verbeteren.
- ☐ De student rekent op 3F niveau, dit wordt getoetst door middel van de RWT.

1.3 Waar werk je naartoe?

In deze MLU ligt de focus op zowel de ontwikkeling van de (professionele) identiteit en het pedagogisch handelen, als op het vermogen om eenvoudige didactische vaardigheden effectief toe te passen in de onderwijspraktijk. De student wordt beoordeeld op het vermogen om contact te maken met leerlingen en de eerste stappen te zetten in het creëren van een veilige leeromgeving, waarin leerdoelen gerealiseerd kunnen worden door didactische keuzes te maken die passen bij de leerlingen en de situatie. Daarnaast laat de student in deze MLU zien dat de student in staat is om eenvoudige rekenlessen te ontwerpen, uit te voeren en te evalueren, afgestemd op de beginsituatie en leerbehoeften van de leerlingen. De student maakt hierbij bewuste didactische keuzes en gebruikt geschikte materialen, zowel digitaal als fysiek. Ook wordt zichtbaar dat de student kan differentiëren, de eigen rekenvaardigheid op 3F-niveau effectief inzet en feedback verwerkt. Zo wordt duidelijk hoe de student leert van ervaringen en reflecteert op de ontwikkeling van het eigen pedagogisch-didactisch handelen, zowel in algemene zin als specifiek binnen het rekenonderwijs.	
Uitleg toetsvorm	De toetsvorm is een presentatie van het portfolio, waarin de student reflecteert op de persoonlijke ontwikkeling als toekomstige leerkracht, de toepassing van theorieën uit de leer- en ontwikkelingspsychologie, en de ontwikkeling van pedagogische en didactische vaardigheden. In deze presentatie moet duidelijk worden gemaakt hoe de ontwikkeling op het gebied van pedagogiek en didactiek zichtbaar is, zowel in de praktijk als in de eigen professionele groei. <i>Gedurende de MLU bouwen studenten dit portfolio op. Het portfolio is een doorlopend werkdocument dat in het eerste studiejaar verder wordt uitgebouwd, aangevuld en waar nodig herzien. Voorafgaand aan de toetsing leveren studenten het portfolio in via Brightspace (BS).</i>
Uitleg toetsvorm rekenen	De toetsvorm bestaat uit een portfolio met de volgende onderdelen: • Twee uitgewerkte lesvoorbereidingen. • Video-opnames van de gegeven instructies (niet ter beoordeling, maar als ondersteunend materiaal voor de reflectie en als voorwaarde voor afronding). • Twee reflectieverslagen:

	○ Na les 1: met peerfeedback, feedback van de mentor en eigen reflectie. ○ Na les 2: met nadruk op de eigen ontwikkeling en hoe de eerder ontvangen feedback is verwerkt. In het portfolio wordt duidelijk hoe de student rekenlessen voorbereidt, uitvoert en evalueert, hoe didactische keuzes bewust worden gemaakt, en hoe de student zich ontwikkelt in reflectie en professioneel handelen.
Verskil met het leerdossier?	Voor MLU De setting van het basisonderwijs bouwen studenten een portfolio waarin zij met gerichte bewijsstukken aantonen dat zij aan de module-leeruitkomsten voldoen. Parallel daaraan onderhouden zij binnen de stagelijn een leerdossier: dit maakt hun groei in de praktijk zichtbaar en is gekoppeld aan het assessment/feedforward stageformulier, dat tijdens de stage voor feedback én beoordeling wordt gebruikt. Het gaat dus om twee afzonderlijke producten met elk een eigen doel en beoordelingskader: het MLU-portfolio richt zich uitsluitend op de module-leeruitkomsten; het leerdossier volgt de ontwikkeling binnen de stage. Wel mogen onderdelen uit het leerdossier in het MLU-portfolio worden opgenomen, mits expliciet wordt aangegeven hoe en aan welke module-leeruitkomst het stuk bijdraagt.

1.4 Wat kun je nog meer doen in de stage?

- ✓ Ontwikkel en voer iedere stagedag minimaal twee onderwijsactiviteit uit (bijvoorbeeld een les voor een van de vakgebieden). Houd bij het ontwerpen rekening met de beginsituatie, de onderwijsbehoeften en beleavingswereld van de leerlingen. Gebruik hiervoor het lesvoorbereidingsformulier van de Pabo.
- ✓ Houd in je activiteitenoverzicht bij welke activiteiten je (deels of volledig) hebt uitgevoerd, en welke vormen van ondersteuning of begeleiding je hierbij hebt gegeven (bijvoorbeeld verlengde instructie gegeven, met een klein groepje letters flitsen, enz.).
- ✓ Vraag na afloop van je onderwijsactiviteiten feedback aan zowel je mentor als enkele leerlingen.
- ✓ Gebruik per activiteit één korte formatieve check (bijv. exit-ticket, duimen, observatiekaart) en noteer wat je daarmee doet in je volgende activiteit
- ✓ Maak zichtbaar dat je feedback meeneemt: benoem in je voorbereiding of nabespreking hoe je eerdere feedback hebt toegepast en wat je daarvan hebt geleerd.
- ✓ Observeer dagelijks hoe het reilt en zeilt in de klas: routines, klassengesprekken, conflicthantering, overgangen tussen activiteiten, zelfstandigheid van leerlingen, enzovoort. Houd hiervan een observatielogboek bij.
- ✓ Leer actief de namen van de kinderen. Probeer binnen de eerste week elke leerling minstens één keer persoonlijk aan te spreken en bouw van daaruit verder aan contact.
- ✓ Oefen bewust met verschillende manieren van contact maken: begroeting bij binnenkomst, gericht complimenteren, persoonlijke en inhoudelijke vragen stellen, non-verbaal contact zoals oogcontact en lichaamstaal.

- ✓ Denk na over jouw manier van communiceren en oefen met zowel verbaal als non-verbaal communiceren. Vraag eventueel feedback van je mentor op hoe jouw communicatie overkomt op de groep.
- ✓ Breng de routines van de klas in kaart en probeer deze geleidelijk zelfstandig over te nemen: denk aan dagstart, overgangen, werkmomenten, opruimen, pauzes, afsluitingen. Bespreek met je mentor welke onderdelen jij kunt overnemen.
- ✓ Verleen hand- en spandiensten in de klas: help bij het klaarzetten van materialen, begeleiden van groepjes, individuele hulp, orde houden of kleine regeltaken. Hiermee word je vanzelf onderdeel van de groep.
- ✓ Reflecteer aan het eind van iedere stagedag: Waar ben ik vaardig in? Waar liep je tegenaan? Wat wil je morgen anders doen? Koppel dit waar mogelijk aan theorie of feedback.
- ✓ Koppel één keer per week een praktijkervaring aan een theorie van Vygotsky, Bowlby of Erikson. Geef daarbij aan in welke ontwikkelingsfase (volgens de gekozen theorie) de leerling of jijzelf zich bevindt en welke gedragingen je daarbij hebt waargenomen. Beschrijf hoe deze inzichten je helpen om het gedrag of leerproces beter te begrijpen.

Alles wat je maakt/ontvangt/observeert en je groei laat zien, gaat in het portfolio. Label het, koppel het aan een leeruitkomst en noteer kort wat het bewijst en wat je volgende stap is.

1.5 Bespreek de MLU-kaart met je mentor

Bespreek aan het begin van de stageperiode deze MLU-kaart met je mentor, zodat duidelijk is waar je naartoe werkt en wat de verwachtingen zijn. Maak samen een globale planning: wat wil je wanneer doen, waar kun je al op korte termijn mee starten en wat heeft wat meer voorbereiding nodig? Het initiatief hiervoor ligt bij jou als student: jij bent eigenaar van je leerproces.

Daarnaast is het belangrijk dat je het assessment/feedforwardformulier voor deze stageperiode zelf goed doorneemt én deelt met je mentor. Zo weet jij (en je mentor) wat je aan het einde van leerjaar 1 moet kunnen laten zien en kun je gericht werken aan jouw ontwikkeling.

De suggesties op deze kaart zijn bedoeld als richtinggevend. Je mag uiteraard ook meer doen, of eigen invulling geven aan je leerproces, zolang het bijdraagt aan het kunnen aantonen van de leeruitkomsten.

1.6 Wat vraagt dit van jou als mentor?

Als mentor spreek je van tevoren met de student duidelijke verwachtingen en werkafspraken af: welke taken en lessituaties de student oppakt, welke leerdoelen en succescriteria daarbij horen, wanneer en hoe je observeert en feedback geeft, hoe jullie omgaan met privacy/AVG, enz.

Vanuit die basis ben je de gids die de student in een veilige, voorspelbare setting laat oefenen met het basishandelen van de leraar: je opent de context (routines, afspraken, groep), geeft ruimte om onderwijsactiviteiten/momenten te ontwerpen en uit te voeren en hanteert steeds de cyclus feed-up → feedback → feedforward. Bij feed-up help je de student de lesdoelen en succescriteria zelf te formuleren/verhelderen (wat is de bedoeling, hoe zien we het terug?). Tijdens en na de uitvoering

geef je gerichte feedback (wat zag je in relatie tot doel/succescriteria?). Vervolgens maak je samen met de student de feedforward concreet: je ondersteunt de student bij het formuleren van 1–2 eerstvolgende, haalbare acties met tijdpad en indicator (wat doen we anders, wanneer, waaraan merken we dat het werkt?)

Voorafgaand aan een bezoek van de instituutsopleider of schoolopleider vul je het assessmentformulier in en bespreekt dit met de student. Dit formulier borgt de feed-up/feedback/feedforward-cyclus en maakt zichtbaar wat al lukt en wat de volgende leerstap is. Het is nadrukkelijk geen beoordeling, maar input/feedback gericht op de volgende periode. Wat in die periode nog niet is waargenomen, mag je openlaten (eventueel aangeven als *niet geobserveerd*).

Kortom, als mentor ondersteun je de student vooral bij het maken van pedagogische en didactische keuzes in échte onderwijssituaties. Je maakt jouw afwegingen hardop zichtbaar, waarom juist dit doel, deze groepering, deze instructie, en wat dat betekent voor je positie ten opzichte van leerlingen: nabij en duidelijk, warm en begrensd, met oog voor relatie, autonomie en competentie. In het klassenmanagement laat je zien hoe je het onderwijs organiseert (verwachtingen, routines, overgangen, opstelling, materiaalgebruik) en nodig je de student uit om onderdelen daarvan zelf uit te proberen en/of eigen te maken. Na afloop bespreek je kort wat de keuze of het handelen van de student heeft opgeleverd voor rust, betrokkenheid en leren, en welke volgende stap de student gaat zetten. Zo leert de student zowel van jou als door zelf te doen.

Deze MLU-kaart hoort bij de MLU Setting van het basisonderwijs van leerjaar 1. Naast deze MLU voert de student binnen de praktijklijn aanvullende opdrachten uit die bij het curriculum horen. De praktijkgids met alle informatie en afspraken is te vinden op ozwh.nl.

1.7 Checklist: Wanneer voldoe je aan deze module-leeruitkomst?

- ☐ Je ontwerpt en voert eenvoudige, goed voorbereide onderwijsactiviteiten uit, waarbij je pedagogische en didactische keuzes toelicht vanuit kennis van de doelgroep, leerdoelen en setting.
- ☐ Je begrijpt de drie psychologische basisbehoeften (relatie, competentie en autonomie) en toont aan hoe je ze toepast in eenvoudige situaties.
- ☐ Je herkent en past basisideeën van Vygotsky, Bowlby en Erikson toe in eenvoudige klassituaties, met korte onderbouwing.
- ☐ Je verwoordt welke persoonlijke kenmerken, levensgeschiedenis, kwaliteiten en drijfveren jou richting het beroep van leerkracht trekken en reflecteert op hoe deze eigenschappen zich ontwikkelen in relatie tot de leerlingen en de klas als lerende gemeenschap.
- ☐ Je beschrijft hoe feedback van leerlingen, mentor, opleiding en eigen observaties inzicht geven in je eigen handelen binnen het basisonderwijs en formuleert op basis hiervan vervolgstappen.
- ☐ Je ontwerpt en voert eenvoudige rekenlessen uit, passend bij de beginsituatie en leerbehoeften van de leerlingen.
- ☐ Je reflecteert op je ontwikkeling in pedagogisch-didactisch handelen binnen het rekenonderwijs en formuleert vervolgstappen. Je legt je leerproces vast in je rekenportfolio, inclusief:

- Twee uitgewerkte lesvoorbereidingen
- Video-opnames van de instructies (ter ondersteuning van de reflectie)
- Twee reflecties:
Na les 1: peerfeedback, mentorfeedback en eigen reflectie,
Na les 2: met nadruk op ontwikkeling en hoe feedback is verwerkt.

Bijlage 1 Lesvoorbereidingsformulier

Algemene gegevens			
Student		Aantal leerlingen	
Datum		Onderwerp	
Groep/klas		Duur activiteit	
Voorbereiding (Waarom ga je dit doen?)			
<u>Mijn ontwikkeling</u> Op welke persoonlijke leerdoel(en) ga ik mij richten?			
Wat wil je met deze les voor jezelf ontwikkelen? (Welk gedrag, welke vaardigheden of houding (attitude) wil je jezelf met deze les meer eigen maken?) Beschrijf dit in een kort (SMART) leerdoel.			
<u>Beginsituatie en belevingswereld</u> Hoe ga ik aansluiten bij de beginsituatie en belevingswereld van de leerlingen?			
Waar staan de leerlingen ten opzichte van het leerdoel? Hoe zorg ik dat deze les betekenisvol is voor mijn leerlingen? (Denk aan: aansluiten bij hun beginsituatie en de belevingswereld, kinderen in de stretch zone brengen)			
<u>Doelstelling(en)</u> Wat wil ik met deze onderwijsactiviteit(en) bereiken?			
Welke leerdoelen heb je voor je leerlingen, en verschilt dit nog voor subgroepen in je klas? (Formuleer hier een leerdoel dat voor de kinderen goed te begrijpen is.)			
<u>Differentiatie</u> Hoe zorg ik er tijdens de fasen van de onderwijsactiviteit(en) voor dat het voor alle leerlingen betekenisvol en leerzaam is?			
Hoe ga jij de setting van je klaslokaal zo vormgeven, dat je tegemoet komt aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen in je klas? (differentiatie op het gebied van instructie, tijd & verwerking)			

De les (Wat ga je doen per lesfase)?				
Lesfase	T i j d	<u>Leerkracht (student)</u> Wat doe ik?	<u>Onderwijsactiviteiten</u> Wat doen de leerlingen? Hoe lang en hoe vaak doen de leerlingen dit?	<u>Organisatie en leermiddelen</u> Hoe organiseer ik de onderwijsactiviteit(en), met welke leermiddelen en waar baseer ik dat op?
<u>introductie</u>		Wat doe ik per fase? (En hoe kom ik per fase aan mijn leerbedoelingen tegemoet?)	Wat verwacht ik van de leerlingen deze les? Hoe krijg ik ze zover? (Denk ook aan zowel de didactische als de pedagogische dimensie)	Hoe zorg ik voor een ondersteunende setting?
<u>instructie</u>				
<u>verwerking</u>				
<u>afronding</u>				

STARTT-reflectie voor de student:

- Terugkijkend naar je lesvoorbereiding en bedoelingen met deze les, hoe kijk je hier dan op terug? (S/T)
- Op welke acties van jezelf ben je het meest trots, en wat hielp bij het neerzetten van een goede setting? (A/R)
- Hoe kwam dat dit zo was? (R)
- Welke acties van jezelf vond je minder passend of effectief? Waarom was dat zo denk je? (A/R)
- Wat wil je de volgende keer anders doen, hoe ga je dat aanpakken? (T)

Mentor-, peer-, en leerlingfeedback

Alles hierboven in acht genomen, welke sterke punten en welke ontwikkelpunten zie je op basis van deze les dan nog voor de student?

Samenvatting belangrijkste feedback mentor en peer

Bijlage 2 Stagekalender VT1

Kalender praktijkleren 2025 - 2026 Pabo voltijd en flexibele deeltijd

		Voltijd 1				
Week 36	1-9					
Week 37	8-9					
Week 38	15-9				do	
Week 39	22-9	ma	di	wo	do	vr
Week 40	29-9				do	
Week 41	6-10				do	
Week 42	13-10	ma	di	wo	do	vr
Week 43	20-10	herfstvakantie				
Week 44	27-10				do	
Week 45	3-11	Toetsen / herkansen			do	
Week 46	10-11				do	
Week 47	17-11				do	
Week 48	24-11				do	
Week 49	1-12	ma	di	wo	do	vr
Week 50	8-12				do	
Week 51	15-12				do	
Week 52	22-12	kerstvakantie				
Week 01	29-12	kerstvakantie				
Week 02	5-1				do	
Week 03	12-1	ma	di	wo	do	vr
Week 04	19-1				do	
Week 05	26-1	Toetsen / herkansen			do	
Week 06	2-2				do	
Week 07	9-2				do	
Week 08	16-2	voorjaarsvakantie				
Week 09	23-2				do	
Week 10	2-3	ma	di	wo	do	vr
Week 11	9-3				do	
Week 12	16-3				do	
Week 13	23-3				do	
Week 14	30-3	ma	di	wo	do	Goede v
Week 15	6-4	Pasen			do	
Week 16	13-4	Toetsen / herkansen			do	
Week 17	20-4				do	vr
Week 18	27-4	PO Meivakantie / collegenvrij				
Week 19	4-5	5-mei	PO vakantie. HHS niet			
Week 20	11-5		Hemelvaart			
Week 21	18-5	ma	di	wo	do	vr
Week 22	25-5	Pinkster			do	
Week 23	1-6				do	
Week 24	8-6				do	
Week 25	15-6	ma	di	wo	do	vr
Week 26	22-6				do	
Week 27	29-6	Toetsen / herkansen			do	
Week 28	6-7				do	
Week 29	13-7				do	
Week 30	20-7	Einde collegejaar / PO zomervakantie				

Informatie leertraject voltijd 1

Semester 1: (week 38 t/m 6) Stage in middenbouw of bovenbouw

Semester 2: (week 7 t/m 28) Stage in bouw naar keuze

Bezoek en beoordeling

De student wordt vier keer in het jaar bezocht door de school- of instituutopleider. Twee keer als feedback en twee keer voor een beoordeling.

Legenda

	Praktijkdag
	Praktijkdag en kernteambijeenkomst (intervisie)
	Praktijkdag en themamiddag
	Periode voor praktijkbezoeken
	Beschikbaar voor praktijkdagen / beroepsproduct
	Periode om LIO te plannen
	Mogelijkheid tot inleveren beroepsproduct
	Kernteambijeenkomst flex (avond)
	Vakantie/Vrij PO en Hogeschool
	Alleen PO vakantie, Hogeschool heeft geen vakantie

Opleidersbijeenkomsten

2-10	Opleidersmiddag pabo
22-1	Opleidersmiddag pabo
16-4	Opleidersmiddag pabo
8-7	Opleiders jaarafsluiting

Professionaliseringsmiddagen Opleidingsschool

5-11	OZWH professionaliseringsmiddag
------	---------------------------------

* Afwijkende praktijkdagen

Week 11	Jaar 2: Drie dagen op thema-school
Week 14	VT 1/2 Snuffelstage gespecialiseerd onderwijs

Themabijeenkomsten

11-12	VT: Themamiddag op scholen
12-3	VT: Themamiddag gespecialiseerd onderwijs op pabo
21-5	Flex: Thema-avond op scholen
28-5	VT: Themamiddag op scholen

Algemene informatie

Alle informatie over het praktijkleren staat in de praktijkgids en de afstudeerhandleiding van de verschillende opleidingsvarianten. Te vinden op www.ozwh.nl

Kijk voor meer info op:
www.ozwh.nl

Contactgegevens

De Haagse Hogeschool
Faculteit Sociaal Werk & Educatie
Johanna Westerdijkplein 75

Praktijkbureau Faculteit SWE

Kamer nummer: OV 3.05
E-mailadres: swe-eb@hhs.nl
Telefoon: (070) 4457462

Module leeruitkomst

Faculteit SWE, opleiding Pabo – versie 1.0
De Haagse Hogeschool, 2018